

Sygn. akt VIII Gz 276/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2016 roku w Szczecinie,

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko Sklepy (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 17 czerwca 2016 roku w sprawie o sygn. akt X GC 790/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

W dniu 30 grudnia 2015 roku P. K. skierował do Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie pozew przeciwko Sklepy (...) Spółce Akcyjnej w Ł. o zapłatę kwoty 1.297,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami o kosztami procesu.

Uzasadniając właściwość miejscową Sądu, do którego wniesiono pozew, powód powołał się na art. 33 k.p.c.. Wskazał, że oddział pozwanej mieści się przy ulicy (...) I 67 w S..

W sprzecznie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty pozwana podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu powołując się na art. 30 k.p.c. i wskazując, że właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi. Pozwana powołała się na art. 5 ust.4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej. Uzasadniała, że sklep pozwanej nie jest samodzielny i wyodrębniony organizacyjnie. Samodzielność organizacyjna oznacza zaś prowadzenie odrębnej księgowości, osobne sporządzanie bilansów, realne umocowanie do działania. Sklep w S. nie posiada odrębnej księgowości (wpłaty i wypłaty realizowane są na rachunek spółki) ani nie posiada autonomii w działaniu realizując polecenia wydawane przez „centralę” spółki. Ponadto wskazała, że sklep nie jest również pracodawcą personelu sklepu, gdyż umocowaną do zawierania umów o pracę jest „centrala” spółki. Sklep nie jest stroną żadnych umów zawieranych w związku z jego działalnością, nie posiada własnego numeru NIP.

Poza tym pozwana wskazała, że kluczowy z punktu widzenia zarzutu niewłaściwości miejscowej jest art. 38 pkt 1 d) ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym. Z informacji ujawnionych w KRS wynika, że spółka nie posiada oddziałów, co świadczy o tym, że sklep w S. nie jest wyodrębniony organizacyjnie w stopniu, który pozwalałby na uznanie go za oddział w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Nadto pozwana wskazała, że użycie przez pozwaną w fakturze pojęcia Oddział (...) wynika jedynie z kwestii organizacyjnych pozwanej- ma na celu umożliwienie powiązania danej transakcji z daną lokalizacją.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania do Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi – Wydziału Gospodarczego jako miejscowo właściwego.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd argumentował, że pozwana spółka nie ma utworzonych oddziałów. Sklep pozwanej w S. nie ma odrębności organizacyjnej i samodzielności, a w związku z tym nie odpowiada pojęciu oddziału, o którym mowa w art. 33 k.p.c..

Zażalenie nie powyższe postanowienie złożył powód. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i obciążenie strony pozwanej kosztami postępowania zażaleniowego.

Skarżący wskazał na naruszenie art. 33 k.p.c. poprzez jego pominięcie w całości oraz naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów przez przyjęcie, że sklepy nie są oddziałami w rozumieniu postanowień art. 33 k.p.c. Nadto powołał się na naruszenie art. 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

W uzasadnieniu postanowienia skarżący podniósł, że użyte w art. 33 k.p.c. pojęcie zakład lub oddział nie może być utożsamiane z oddziałem w rozumieniu art. 307 k.s.h., tak jak tego żąda strona pozwana, a w ślad za nią powtarza Sąd pierwszej instancji. Powód powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 1995 roku, sygn. akt III CZP 148/94. Podkreślił, że gramatyczna wykładania przepisu art. 33 k.p.c. godziłaby w funkcję tego przepisu, a mianowicie ułatwienie dochodzenia roszczeń majątkowych osobie poszkodowanej w obrocie gospodarczym przez stworzenie jej jak najdogodniejszego dostępu do sądu. Skarżący powołał również orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Powód wskazał, że sklep firmowy pozwanej spełnia zakresione przez powołane orzeczenia ramy pozwalające uznać go za oddział. Sama zaś pozwana w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy sprzedaży dywanu sklep nazywa „oddziałem”.

Skarżący dalej argumentował, że sklep pozwanej jest wyodrębniony organizacyjnie- ma swoją dyrekcję, zastępców kierownika, szeregowych pracowników. Nawet z samej faktury widać jednoznacznie, że przy zawieraniu umowy spółkę reprezentował zastępca kierownika sklepu, co potwierdza, że sklep w S. jest oddziałem.

Zdaniem skarżącego pojęcie oddziału winno być odczytywane w kontekście regulacji art. 5 pkt 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a nie jak to czyni Sąd pierwszej instancji w nawiązaniu do regulacji k.s.h..

Powód wskazał, że wykazał związek między dochodzonym roszczeniem, a działalnością oddziału pozwanej w S.. Roszczenie powoda wynika z czynności podjętej w bezpośrednim związku z funkcjonowaniem oddziału.

Żalący się podniósł ponadto, że intencją ustawodawcy przy formułowaniu postanowień art. 33 k.p.c. nie było wprowadzenie ułatwień procesowych dla podmiotów, które prowadzą w szeregu punktach działalność gospodarczą, tak aby z uwagi na koszty związane między innymi z dojazdami do sądów utrudnić, a w niektórych przypadkach wręcz wykluczyć możliwość pozwana takiego podmiotu – w związku z faktem znacznej odległości sklepu, który spełnia funkcję oddziału spółki od jej głównej siedziby. Podmiot gospodarczy mając siedzibę w Ł. , a otwierający około 100 sklepów winien brać na siebie ryzyko, że ewentualne spory związane z transakcjami zawartymi w oddziale będą rozpoznawane przez sądy w Szczecinie.

Podkreślić należy, że zapisy faktury w tym zakresie nie budzą wątpliwości. W fakturach tych sama pozwana na określenie sklepu, w którym doszło do zawarcia umowy używa pojęcia „oddział”. Również do oddziału zostało złożone oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Reklamacja była rozpoznawana przez oddział- sklep w S.. Oświadczenie było wysłane na adres oddziału w S.- sklepu przy ul. (...) I 67, co świadczy o tym, że sklep ten miał na tyle samodzielność, że mógł rozpoznać reklamację i owe oświadczenie przyjąć. Gdyby było inaczej, bez wątpienia pełnomocnik zostałby poinformowany, że oświadczenie lub reklamacja zostały przekazane do siedziby z uwagi na brak możliwości rozpoznania ich przez sklep. Tymczasem oba oświadczenia były rozpoznawane przez oddział w S..

W ocenie skarżące, w świetle powyższych okoliczności uznać należało, że Sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów. Sąd oparł się bowiem wyłącznie na odpisie z KRS. Pominął natomiast dokument pochodzący od samej pozwanej- fakturę, z której wynikało, że sama pozwana uznawała sklep w S. za swój oddział i tym pojęciem oznaczała go na fakturach.

Zdaniem skarżącego obecne działania pozwanej wyraźnie stoją w sprzeczności z art. 3 k.p.c. wyrażającą zasadę lojalności procesowej. Pozwana bowiem celowo wprowadza w błąd swoich kontrahentów posługując się w obrocie gospodarczym nazwą oddział w S..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podzielił co do zasady wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zażalenia odnoszące się do funkcji, jaką ma spełniać przepis art. 33 k.p.c., a mianowicie ułatwić stronie dochodzenie roszczeń majątkowych.

Dla porządku wskazać należy, że właściwość ogólna miejscowa sądów w sprawach z powództwa skierowanego przeciwko osobie prawnej lub innemu podmiotowi niebędącemu osobą fizyczną określona jest w art.30 k.p.c.. Decyduje miejsce ich siedziby. Z właściwością miejscową sądów w grupie spraw przeciwko przedsiębiorcom wiążą się także wrazone w artykułach 33 i 34 k.p.c. odmienności względem właściwości miejscowej ogólnej.

Przepis art. 33 k.p.c. daje możliwość wytoczenia powództwa przeciwko przedsiębiorcy przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, mający za zadanie prowadzenie działalności gospodarczej. Możliwość ta jest niezależna od tego, czy przepis szczególny nadaje takiemu oddziałowi zdolność sądową.

Zgodnie z brzmieniem art. 43¹k.c. za przedsiębiorcę uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną, o której mowa w art. 33¹§1 k.c. prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Podobne określenie przedsiębiorcy zawarte zostało również w art. 4 ust.1 i 2 SwobDziałGospU.

Działalnością gospodarczą jest natomiast zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 SwobDziałGospU).

W przepisie art. 33 k.p.c. pojęcia „zakład główny” oraz „oddział” nie zostały zdefiniowane nawet ogólnikowo. Pojęcie oddziału zostało natomiast wyjaśnione w art. 5 pkt 4 SwobDziałGospU. Pod pojęciem oddziału kryje się wyodrębniona i samodzielna organizacyjnie część działalności gospodarczej wykonywana przez przedsiębiorcę poza siedzibą przedsiębiorcy lub głównym miejscem wykonywania działalności (zakładem głównym) (art. 5 pkt 4).

Wobec treści powołanego przepisu dla uznania, że określony zakład przedsiębiorcy prowadzony poza głównym ośrodkiem działalności gospodarczej stanowi oddział konieczne jest spełnienie następujących przesłanek:

- zakład musi stanowić wyraźnie wyodrębnioną część działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorcę (inna lokalizacja, wydzielony majątek),
- zakład musi posiadać samodzielność organizacyjną (odrębna struktura organizacyjna z własnym kierownictwem, umocowanie do zatrudniania pracowników),
- działalność gospodarcza prowadzona w ramach oddziału musi być wykonywana poza siedzibą przedsiębiorcy.

W świetle powyższego należy wskazać, że o oddziale przedsiębiorcy można mówić wyłącznie wówczas, gdy przedsiębiorca (krajowy lub zagraniczny), poza swoją siedzibą lub głównym miejscem wykonywania działalności,

posiada samodzielny i wyodrębniony organizacyjnie ośrodek, w ramach którego dokonywane są czynności związane z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że Sklep (...) w S. nie może być uznany za oddział w rozumieniu art. 33 k.p.c., gdyż nie posiada ani samodzielności organizacyjnej ani wydzielonego majątku. Na brak tej samodzielności wskazywała pozwana spółka w sprzeciwie od nakazu zapłaty podnosząc, że Sklep (...) w S. nie prowadzi osobnej księgowości, gdyż wpłaty i wypłaty realizowane są na ogólny rachunek spółki, nie sporządza osobnych bilansów, nie posiada autonomii w działaniu, gdyż polecenia wydaje „centrala spółki”, poza tym nie jest pracodawcą personelu sklepu, gdyż umowy o pracę również zawiera „centrala spółki”. Tak więc Sklep (...) w S. stanowi punkt sprzedaży, sklep sieciowy towarów oferowanych przez spółkę akcyjną Sklepy (...).

Stanowiska tego nie podważa zawarta w zażaleniu argumentacja powoda, iż o tym, że Sklep (...) w S. jest oddziałem świadczy fakt złożenia w nim reklamacji i oświadczenia o odstąpieniu od umowy, informacja na fakturze - Oddział (...) oraz posiadanie przez omawianą jednostkę dyrekcji, zastępców kierownika i szeregowych pracowników. Zauważyć bowiem należy, że klient najczęściej składa reklamację w sklepie, w którym zakupił dany produkt. Poza tym sklepy (szczególnie większe jednostki) posiadają kierowników i ich zastępców. Okoliczności te, jeżeli nawet wskazują na określoną samodzielność jednostki, to na pewno nie przesądzają o jej wyodrębnieniu organizacyjnym. Za przekonujące uznać również należy wyjaśnienie pozwanej, że użycie na fakturze pojęcia Oddział miało na celu powiązanie danej transakcji z określoną lokalizacją. Nieuzasadnione jest więc twierdzenie powoda o nielojalności, czy celowych działaniach pozwanej służących wprowadzeniu w błąd swoich kontrahentów, co do istnienia oddziału przedsiębiorstwa. Słusznie wskazała również pozwana, że taki zapis na fakturze nie pociąga za sobą żadnych skutków prawnych. Zaś ocena, czy dana jednostka posiada cechy oddziału, czy też tym oddziałem nie jest odbywa się przez pryzmat przesłanek wynikających z art. 5 pkt 4 SwobDziałGospU.

Analiza stanowiska zaprezentowanego przez skarżącą w uzasadnieniu zażalenia w zestawieniu z definicją oddziału zawartą w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej czyni zasadnym wniosek, iż powołała się ona na okoliczności, które nie mogły prowadzić do rozstrzygnięcia w postulowanym przez nią kierunku.

Ważkim argumentem przemawiającym za słusznością stanowiska pozwanej jest również fakt, że pozwana nie występując do Krajowego Rejestru Sądowego o wpisanie sklepu w S. jako jej oddziału przesądziła o braku takiego wyodrębnienia organizacyjnego i samodzielności, który pozwalałby na uznanie tej jednostki za oddział w rozumieniu art. 5 pkt 4 SwobDziałGospU.

W tym stanie rzeczy, należy podzielić stanowisko zajęte przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu i zgodnie z uregulowaniem zawartym w art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalić - o czym orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Sygn. akt VIII Gz 276/16 S., (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)